

**Atkritumu darba grupas sanāksmes
P R O T O K O L S
Rīgā**

16.07.2026.

Nr. 3

Atkritumu darba grupas sanāksme atklāta plkst. 15.00

Atkritumu darba grupas sanāksme noris attālināti tiešsaistes režīmā ar lietojumprogrammas “*Microsoft Teams Meeting*” nodrošinājumu.

Atkritumu darba grupas sanāksmi vada K. Gorkšs

Sanāksmē piedalās:

Kaspars Gorkšs	Latvijas Darba devēju konfederācija
Andra Feldmane	Latvijas Pašvaldību savienība
Inta Liepa	Clean R
Intars Eglītis	Ekonomikas ministrija
Mārtiņš Jansons	Ekonomikas ministrija
Signija Zandere	Latvijas Darba devēju konfederācija
Dāvis Valters	Latvijas Pašvaldību savienība
Māris Pūķis	Latvijas Pašvaldību savienība
Jānis Aizbalts	Eco Baltia
Edgars Atlācis	LASUA
Ilze Doniņa	Klimata un enerģētikas ministrija
Inese Letīnska	Lautus vide
Guna Bērziņa	Clean R
Sniedze Sproģe	Getliņi EKO
Matīss Ķeķers	Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija
Sandis Svarinskis	Valmieras pašvaldība
Māris Spička	Konkurences padome
Antis Apsītis	Konkurences padome
Santa Logina	Konkurences padome
Andra Strikmane	Konkurences padome
Baiba Lapiņa	Konkurences padome
Inese Druvieta	Konkurences padome
Agija Leitāne-Šķēle	Finanšu ministrija

Sēdi protokolē Liene Brūvere

Darba grupas diskusija par in-house principa piemērošanu atkritumu apsaimniekošanas nozarē

(K. Gorkšs, I. Druviete, M. Spička, A. Apsītis, S. Logina, I. Liepa, M. Pūķis, D. Valters, J. Aizbalts, S. Sproģe, M. Ķeķers, S. Svarinskis)

Diskusijas dalībnieki apsprieda in-house principa piemērošanu atkritumu apsaimniekošanā, konkurences nodrošināšanu un pašvaldību tiesības izvēlēties piemērotāko pakalpojuma organizēšanas modeli.

Konkurences padome norādīja, ka tā neiebilst pret in-house izmantošanu, tomēr galvenais tā piemērošanas kritērijs ir kvalitatīvs un pamatots izvērtējums, kas apliecina, ka izvēlētais risinājums ir efektīvāks un sabiedrības interesēm atbilstošāks. Tika uzsvērts Konkurences likuma 14.¹ panta nozīme un publiskās personas pienākums veicināt brīvu un godīgu konkurenci.

Pašvaldību pārstāvji uzsvēra nepieciešamību saglabāt pašvaldībām elastību autonomo funkciju īstenošanā, īpaši situācijās, kad konkrētā teritorijā konkurence ir ierobežota vai pakalpojuma nodrošināšana ir saistīta ar būtiskiem sabiedrības interešu apsvērumiem. Tika norādīts, ka pašvaldībām jābūt iespējai izvēlēties starp dažādiem pakalpojuma nodrošināšanas veidiem – in-house, publisko iepirkumu vai publisko un privāto partnerību.

Privāto atkritumu apsaimniekotāju pārstāvji pauda viedokli, ka pašvaldībās ir konkurence un ir uzņēmumi, kas būtu gatavi piedalīties publiskajos iepirkumos. Nav pret pašvaldību uzņēmumu dalību tirgū, bet gan par vienlīdzīgu konkurenci, kur pakalpojuma sniedzējs tiek izvēlēts atklātā konkursā. Tika paustas bažas par gadījumiem, kad in-house risinājums tiek izvēlēts bez pietiekama tirgus izvērtējuma, tādējādi ierobežojot konkurenci un uzņēmēju iespējas piedalīties pakalpojuma sniegšanā.

Diskusijas laikā vairākkārt tika akcentēta līdzdalības izvērtējumu kvalitāte. Dalībnieki atzina, ka pašvaldību pieņemtajiem lēmumiem jābūt balstītiem detalizētā ekonomiskajā un konkurences izvērtējumā, skaidri pamatojot izvēlēto modeļa priekšrocības iedzīvotājiem.

Tika apspriesta arī publiskās un privātās partnerības modeļa attīstīšanas nepieciešamība, kas ļautu apvienot pašvaldību kontroli ar privātā sektora pieredzi un efektivitāti.

Pašvaldību pārstāvji uzsvēra atkritumu apsaimniekošanas saistību ar kritiskās infrastruktūras un civilās aizsardzības jautājumiem. Tika norādīts, ka krīzes situācijās būtiska nozīme ir pakalpojuma nepārtrauktībai un infrastruktūras pieejamībai.

VARAM pārstāvis uzsvēra, ka Atkritumu apsaimniekošanas likums paredz, ka pakalpojuma sniedzējs jāizvēlas Publisko iepirkumu likumā noteiktajā kārtībā, un šī norma ir jāvērtē kopējā normatīvā regulējuma kontekstā. Tika akcentētas Augstākās

tiesas Senāta un Satversmes tiesas atziņas, kas uzsver konkurences nodrošināšanas nozīmi atkritumu apsaimniekošanas jomā.

Tika vērsta uzmanību uz Satversmes tiesas 2012. gada 6. decembra sprieduma lietā Nr. 2012-01-01 15. punktu, kurā norādīts: *"Tādējādi prasība piemērot iepirkuma procedūru ir vērsta uz konkurences veicināšanu, valsts un pašvaldību līdzekļu efektīvu izmantošanu, iedzīvotājiem sedzamās pakalpojumu maksas samazināšanos un galarezultātā nodrošina visas sabiedrības labklājību."* Vienlaikus sanāksmē tika vērsta uzmanība uz Augstākās tiesas Senāta 2015. gada 23. janvāra spriedumu lietā Nr. A42513407 SKA-17/2015 13. punktu, kas ir radījis maldīgu uzskatu, ka piemērot publisko iepirkumu regulējošos normatīvajos aktos noteikto kārtību ir tas pats, kas atsaukties uz Publisko iepirkumu likumā noteikto gadījumu, kad likumu nepiemēro. Citiem vārdiem, Publisko iepirkumu likumā noteiktais gadījums, kad likumu nepiemēro, nav tas pats, kas izvēlēties atkritumu apsaimniekotāju Publisko iepirkumu likumā noteiktajā kārtībā (procedūrā), kā to paredz Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18. panta pirmā daļa. Likumā lietota vārda "kārtība" izpratnei ir noteiktas robežas, ar to saprotot procesuāla rakstura noteikumus (sal. sk. Satversmes tiesas 2007. gada 9. oktobra spriedums lietā Nr. 2007-04-03 20. punktu).

Getliņu EKO pārstāve aicināja diskusiju vairāk koncentrēt uz atkritumu apsaimniekošanas sistēmas efektivitāti, valsts un Eiropas Savienības mērķu sasniegšanu, nevis uz īpašumtiesību formu salīdzināšanu. Tika uzsvērtā nepieciešamība attīstīt vienotu pieeju atkritumu apsaimniekošanas reģionos, veicināt datu pieejamību un nodrošināt kvalitatīvu pakalpojumu iedzīvotājiem.

Diskusijā tika pieminēta arī gaidāmā Eiropas Savienības Tiesas sprieduma nozīme Jelgavas lietā, kas varētu sniegt papildu skaidrojumu par konkurences un in-house principa piemērošanas robežām.

Diskusijas secinājumi

1. Visi dalībnieki atzina nepieciešamību nodrošināt kvalitatīvu un pamatotu izvērtējumu pirms lēmuma pieņemšanas par in-house piemērošanu.
2. Pašvaldībām ir būtiska loma un atbildība izvēlētajā modeļa pamatošanā un sabiedrības interešu aizsardzībā.
3. Nepieciešams turpināt diskusiju par izvērtējumu kvalitāti, konkurences nodrošināšanu un publiskās–privātās partnerības iespējām atkritumu apsaimniekošanas nozarē.
4. Diskusijas dalībnieki atzina nepieciešamību analizēt gan Latvijas, gan citu Eiropas valstu pieredzi, tai skaitā ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas atziņas, lai pilnveidotu nozares regulējumu un nodrošinātu efektīvu pakalpojumu iedzīvotājiem.

K. Gorkšs diskusijas noslēgumā secināja, ka pašvaldību atbildības jautājums diskusijā nav pietiekami izrunāts, īpaši gadījumos, kad pieņemtie lēmumi rada konkurences ierobežojumus vai nenodrošina sabiedrībai labāko rezultātu.

Aktīvā un daudzpusīgā diskusija apliecina – jautājumā par in-house procedūras piemērošanu pastāv atšķirīgi viedokļi un risināmas problēmas.

Dalībnieku paustie viedokļi liecina ne tik daudz par iebildumiem pret pašu in-house instrumentu, cik par bažām attiecībā uz izvērtējumu kvalitāti, saimniecisko pamatotību un konkurences neitralitātes ievērošanu.

Diskusijas rezultāti tiks apkopoti un izmantoti turpmākajās diskusijās, tostarp Konkurences padomes konsultatīvajā padomē.

Padomes sēdi slēdz plkst. 16.00

Konsultatīvās padomes priekšsēdētājs

K. Gorkšs

Protokolētāja

L. Brūvere